

РЕКОМЕНДАЦІЇ

щодо подання з 28 квітня 2020 року суб'єктами первинного фінансового моніторингу – небанківськими установами до Держфінмоніторингу інформації про фінансові операції, що підлягають фінансовому моніторингу, іншої інформації, що може бути пов'язана з легалізацією (відмиванням) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванням тероризму чи фінансуванням розповсюдження зброї масового знищення

28.04.2020 набирає чинності Закон України від 06.12.2019 № 361-ІХ «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» (далі – Закон).

Відповідно до пункту 7 розділу Х Закону, Кабінет Міністрів України зобов'язаний протягом трьох місяців з дня набрання чинності цим Законом привести свої нормативно-правові акти у відповідність із Законом, а також забезпечити перегляд і скасування міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади їх нормативно-правових актів, що суперечать цьому Закону.

Принагідно інформуємо, що нормативно-правові акти з питань запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення будуть діяти після набрання чинності Закону № 361-ІХ, в частині, що не суперечить Закону № 361-ІХ.

Разом з тим, частиною другою статті 8 Закону встановлено, що з 28.04.2020 СПФМ зобов'язаний повідомляти Держфінмоніторинг про фінансові операції, що підлягають фінансовому моніторингу (порогові фінансові операції, підозрілі фінансові операції, підозріла діяльність) та надавати іншу інформацію, що може бути пов'язана з легалізацією (відмиванням) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванням тероризму чи фінансуванням розповсюдження зброї масового знищення (далі – інформація, що може бути пов'язана з проведенням фінансового моніторингу), а саме:

фінансові операції, пов'язані з відстеженням (моніторингом) на запит Держфінмоніторингу;

фінансові операції, пов'язані з зупиненням за дорученням Держфінмоніторингу з метою виконання запиту уповноваженого органу іноземної держави;

прибуткові фінансові операції, пов'язані з рішенням/дорученням Держфінмоніторингу;

спроби здійснення видаткових фінансових операцій, пов'язаних з

рішенням /дорученням Держфінмоніторингу;

фінансові операції, пов'язані з моніторингом за дорученням Держфінмоніторингу з метою виконання запиту уповноваженого органу іноземної держави.

Крім того, Законом встановлений обов'язок СПФМ звітувати Держфінмоніторингу про:

розбіжності між відомостями про кінцевих бенефіціарних власників (далі - КБВ) клієнта, які містяться в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань, та інформацією про КБВ, яка отримана СПФМ в результаті здійснення належної перевірки клієнта *(до 01 грудня 2023 року, а саме до набрання чинності наказу Міністерства юстиції України від 12.07.2023 № 2542/5 «Про затвердження Порядку повідомлення держателя Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань про виявлення розбіжностей між отриманими суб'єктом первинного фінансового моніторингу в результаті здійснення належної перевірки та розміщеними в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань відомостями про кінцевих бенефіціарних власників та/або структуру власності юридичної особи»);*

відмову від встановлення (підтримання) ділових відносин/проведення фінансової операції;

Таким чином, до прийняття та набрання чинності новими підзаконними нормативно-правовими актами, рекомендуємо небанківським фінансовим установам та спеціально визначеним СПФМ подавати до Держфінмоніторингу інформацію, що може бути пов'язана з проведенням фінансового моніторингу відповідно до вимог законодавства з питань фінансового моніторингу, а саме:

Порядку подання інформації для взяття на облік (зняття з обліку) суб'єктів первинного фінансового моніторингу, виявлення та реєстрації, а також подання суб'єктами первинного фінансового моніторингу інформації про фінансові операції, що підлягають фінансовому моніторингу, іншої інформації, що може бути пов'язана з легалізацією (відмиванням) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванням тероризму чи фінансуванням розповсюдження зброї масового знищення, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 05.08.2015 № 552;

Порядку електронної взаємодії суб'єктів первинного фінансового моніторингу та Державної служби фінансового моніторингу України, затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 24.11.2015 № 1085;

наказу Міністерства фінансів України від 29.01.2016 № 24 «Про затвердження форм обліку та подання інформації, пов'язаної із здійсненням фінансового моніторингу, та інструкції щодо їх заповнення» (далі-Інструкція).

Також, рекомендуємо СПФМ подавати до Держфінмоніторингу інформацію, що може бути пов'язана з проведенням фінансового моніторингу, із використанням форми № 2-ФМ «Реєстр фінансових операцій, що

підлягають фінансовому моніторингу» (далі форма № 2 – ФМ) та форми № 4–ФМ «Повідомлення про фінансові операції, що підлягають фінансовому моніторингу» (далі – форма № 4 – ФМ), відповідно до Інструкції.

Разом з тим, звертаємо увагу, що при поданні інформації про фінансові операції, що підлягають фінансовому моніторингу, спеціально визначеними СПФМ (за винятком суб'єктів господарювання, які проводять лотереї та азартні ігри, у тому числі казино, електронне (віртуальне) казино) та СПФМ, які провадять свою діяльність одноособово, без утворення юридичної особи, форма № 4 – ФМ не подається.

Щодо подання інформації про порогові фінансові операції

У разі подання інформації про порогові фінансові операції рекомендуємо СПФМ при заповненні форми № 2-ФМ у полі 610 «Ознаки фінансової операції, що підлягає обов'язковому фінансовому моніторингу (код)», зазначати код порогової фінансової операції відповідно до додатку 2 до Інструкції «Довідник кодів ознак фінансових операцій за результатами обов'язкового фінансового моніторингу», а саме:

1. Фінансові операції, якщо хоча б одна із сторін - учасників фінансової операції має реєстрацію, місце проживання чи місцезнаходження в державі, що здійснює збройну агресію проти України, та/або в державі (юрисдикції), що не виконує чи неналежним чином виконує рекомендації міжнародних, міжурядових організацій, задіяних у сфері боротьби з легалізацією (відмиванням) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванням тероризму чи фінансуванням розповсюдження зброї масового знищення (у тому числі дипломатичне представництво, посольство, консульство такої держави), або якщо однією із сторін - учасників фінансової операції є особа, яка має рахунок у банку, зареєстрованому в зазначеній державі (юрисдикції):- 3051; 3052:

- фінансові операції, якщо хоча б одна із сторін - учасників фінансової операції має реєстрацію, місце проживання чи місцезнаходження в державі, що здійснює збройну агресію проти України, та/або в державі (юрисдикції), що не виконує чи неналежним чином виконує рекомендації міжнародних, міжурядових організацій, задіяних у сфері боротьби з легалізацією (відмиванням) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванням тероризму чи фінансуванням розповсюдження зброї масового знищення (у тому числі дипломатичне представництво, посольство, консульство такої держави)– 3051;

- фінансові операції, якщо хоча б одна із сторін - учасників фінансової операції є особа, яка має рахунок у банку, зареєстрованому в державі (юрисдикції), що здійснює збройну агресію проти України, та/або в державі (юрисдикції), що не виконує чи неналежним чином виконує рекомендації міжнародних, міжурядових організацій, задіяних у сфері боротьби з

легалізацією (відмиванням) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванням тероризму чи фінансуванням розповсюдження зброї масового знищення (у тому числі дипломатичне представництво, посольство, консульство такої держави) – 3052.

2. Фінансові операції політично значущих осіб, членів їх сім'ї та/або осіб, пов'язаних з політично значущими особами – 5601, 5602, 5603.

При цьому рекомендовано зазначати наступну інформацію:

- код **5601**, якщо клієнт є політично значуща особа;
- код **5602**, якщо клієнт є членом сім'ї політично значущої особи;
- код **5603**, якщо клієнт є особою, пов'язаною з політично значущою особою.

3. Платіжні операції із переказу коштів за кордон (у тому числі до держав, віднесених Кабінетом Міністрів України до офшорних зон) - 2030; 4070. Код ознаки 4070 рекомендується використовувати для всіх переказів коштів за кордон, крім переказу коштів, коли використовується код ознаки 2030.

Код ознаки 2030 рекомендується використовувати для переказів коштів у разі, якщо хоча б одна із сторін - учасників фінансової операції має відповідну реєстрацію, місце проживання чи місцезнаходження в державі, що віднесена Кабінетом Міністрів України до переліку офшорних зон, та/або у разі переказу коштів на рахунок, відкритий у фінансовій установі, зареєстрованій у державі, що віднесена Кабінетом Міністрів України до переліку офшорних зон.

4. Фінансові операції з готівкою – 1033; 1034; 1035.

5. Фінансові операції електронного резидента (е-резидента) – 5700.

Щодо подання інформації підозрілі фінансові операції (діяльність)

При поданні СПФМ до Держфінмоніторингу інформації про підозрілу фінансову операцію, рекомендуємо при заповненні форми № 2-ФМ у полі 630 «Ознаки фінансової операції, виявленої за результатами внутрішнього фінансового моніторингу (код)», зазначати код підозрілої фінансової операції - **510** згідно із додатком 3 до Інструкції «Довідник кодів ознак фінансових операцій за результатами внутрішнього фінансового моніторингу, заходів з відстеження (моніторингу), та стосовно яких є підстави підозрювати, що вони пов'язані, стосуються або призначені для фінансування тероризму чи фінансування розповсюдження зброї масового знищення» (далі – додаток 3).

Повідомлення про підозрілу діяльність рекомендовано подавати із використанням форми № 2-ФМ, в якій зазначається інформація про підозрілу фінансову операцію та/або діяльність, та у відповідному полі заповнюється

код ознаки внутрішнього фінансового моніторингу - **900** (додаток 3 до Інструкції). У такому випадку, розділ II форми № 2-ФМ (відомості про фінансові операції) поля з інформацією про підозрілі фінансові операції, необхідно розуміти як поля для заповнення інформації про підозрілу діяльність.

У разі, якщо підозріла операція/діяльність здійснена, пов'язана з політично значущою особою, членом сім'ї політично значущої особи та/або особою, пов'язаною з політично значущою особою, у полі 620 «Коментар до ознаки (ознак) фінансової операції, що підлягає обов'язковому фінансовому моніторингу», рекомендовано вказувати наступну інформацію:

- код 01, якщо клієнт є політично значуща особа;
- код 02, якщо клієнт є членом сім'ї політично значущої особи, а потім через розділовий знак «;» зазначається прізвище, ім'я та (у разі наявності) по батькові; дата народження (у разі наявності) політично значущої особи, до якої клієнт має відношення;
- код 03, якщо клієнт є особою, пов'язаною з політично значущою особою, а потім через розділовий знак «;» зазначається прізвище, ім'я та (у разі наявності) по батькові; дата народження (у разі наявності) політично значущої особи, до якої клієнт має відношення.

При поданні повідомлень про підозрілу фінансову операцію (діяльність) рекомендується відображати у полі 640 «Коментар до ознаки (ознак) фінансової операції, що підлягає внутрішньому фінансовому моніторингу» запропоновані нижче коди ознак підозр:

01	Шахрайські дії
02	Несанкціоноване списання коштів з рахунку
03	Внесення готівки з сумнівних джерел (не підтверджених)
04	Конвертація безготівкових коштів у готівку
05	Фінансові операції з активами, що не відповідає профілю клієнта;
06	Розкрадання/нецільове використання/привласнення бюджетних коштів, активів підприємств, установ, організацій з державною/комунальною часткою власності
07	Фіктивне підприємництво
08	Підробка (фальсифікація) документів
09	Зарахування коштів із-за кордону з сумнівним джерелом походження
10	Відтік капіталу з країни
11	Торгівля наркотиками
12	Торгівля людьми
13	Ризикові операції з цінними паперами
14	Ризикові операції із страховими послугами
15	Ризикові операції пов'язані з використанням новітніх технологій/ віртуальних активів
16	Інше (зазначається СПФМ самостійно)

У разі наявності декількох ознак підозр, коди вказуються через «;».

При цьому, обґрунтований висновок щодо виникнення підозри або достатніх підстав для підозри, рекомендовано зазначати у розділі IV «Додаткова інформація» форми № 2-ФМ.

У випадку надання СПФМ копій документів, а також інформації, на основі якої сформовано підозру, що фінансова операція є результатом злочинної діяльності або пов'язана чи стосується фінансування тероризму або фінансування розповсюдження зброї масового знищення, а також іншої додаткової інформації, яка має відношення до підозрілої фінансової операції, таку інформацію рекомендовано надавати разом з формою № 2-ФМ в електронному або паперовому вигляді.

Щодо подання інформації про розбіжності між відомостями про КБВ (оновлено 18.09.2023)

Звертаємо увагу, що 01 грудня 2023 року набирає чинності наказ Міністерства юстиції України від 12.07.2023 № 2542/5 «Про затвердження Порядку повідомлення держателя Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань про виявлення розбіжностей між отриманими суб'єктом первинного фінансового моніторингу в результаті здійснення належної перевірки та розміченими в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань відомостями про кінцевих бенефіціарних власників та/або структуру власності юридичної особи», яким визначена процедура повідомлення Міністерства юстиції України як держателя Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань про виявлення розбіжностей між отриманими суб'єктом первинного фінансового моніторингу в результаті здійснення належної перевірки та розміченими в Єдиному державному реєстрі відомостями про кінцевих бенефіціарних власників та/або структуру власності юридичної особи.

Згідно з підпунктом «г» пункту 8 частини другої статті 8 Закону СПФМ зобов'язаний повідомляти Держфінмоніторинг про розбіжності між відомостями про КБВ клієнта, які містяться в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань, та інформацією про КБВ, отриманою суб'єктом первинного фінансового моніторингу в результаті здійснення належної перевірки клієнта.

Відповідно до абзацу п'ятого частини сьомої статті 11 Закону з метою встановлення кінцевого бенефіціарного власника СПФМ витребує та отримує від клієнта – юридичної особи структуру власності такого клієнта.

У випадку виявлення розбіжностей між відомостями про КБВ осіб рекомендуємо надавати інформацію структуровано у табличному вигляді (згідно з додатком 1 у форматі xls, Microsoft Excel) із зазначенням наступної інформації:

1. Відомості про СПФМ, який надає інформацію, зокрема:
  - найменування суб'єкта;
  - код за ЄДРПОУ (РНОКПП фізичної особи);
  - обліковий ідентифікатор суб'єкта.

2. Інформація щодо особи, по якій виявлено розбіжності між відомостями про КБВ, зокрема:
  - назва юридичної особи;
  - код за ЄДРПОУ;
  - код згідно з класифікацією організаційно-правових форм господарювання (відповідно до Класифікації організаційно-правових форм господарювання (наказ Держспоживстандарту України від 28.05.2004 № 97)) (у разі наявності);
  - місцезнаходження юридичної особи.
3. Коментар щодо виявленої розбіжності між відомостями про КБВ за результатами проведеної належної перевірки клієнта (за наявності).
4. Інформація про КБВ (контролера) юридичної особи (за даними СПФМ), зокрема:
  - група вигодоодержувачів (вигодонабувачів), які здійснюють вирішальний вплив (за наявності);
  - прізвище, ім'я, по батькові (за наявності) та дата народження;
  - код країни громадянства (зазначається цифровий код згідно з Класифікацією (наказ Державної служби статистики України від 30.12.2013 № 426));
  - код країни постійного місця проживання (зазначається цифровий код згідно з Класифікацією (наказ Державної служби статистики України від 30.12.2013 № 426));
  - ознака здійснення вирішального впливу на діяльність клієнта (зазначається назва впливу: прямий чи непрямий);
  - відсоток частки в статутному капіталі юридичної особи або відсоток права голосу в юридичній особі (дані надаються к випадку здійснення прямого вирішального впливу у відсотках).

Архівувати інформацію та подавати супровідний лист не потрібно.

Щодо подання інформації про відмову від встановлення (підтримання) ділових відносин (оновлено 05.05.2020)

Рекомендуємо надавати дані щодо осіб, яким відмовлено від встановлення (підтримання) ділових відносин, структуровано у табличному вигляді (згідно з додатком 2 у форматі xls, Microsoft Excel), із зазначенням наступної інформації:

1. Відомості про СПФМ, зокрема:
  - найменування суб'єкта;
  - код за ЄДРПОУ (РНОКПП фізичної особи);
  - обліковий ідентифікатор суб'єкта.
2. Вид повідомлення (відмова від встановлення чи підтримання ділових відносин).

3. Підстава відмови, заповнюється у текстовому форматі, відповідно до статті 15 Закону (обов'язковим є посилання на пункт та абзац статті Закону).
4. Відомості про особу-клієнта, зокрема:
  - повне найменування (ПІБ для фізичної особи) особи;
  - код за ЄДРПОУ/реєстраційний номер облікової картки платника податків/відомості про документ, що засвідчує фізичну особу;
  - код особи згідно з класифікацією організаційно-правових форм господарювання (за наявності);
  - ознака резидентності (резидент чи нерезидент);
  - місцезнаходження або місце проживання/місце перебування особи-клієнта.
5. Коментар (основні результати здійснення належної перевірки особи-клієнта).

Архівувати інформацію та подавати супровідний лист не потрібно.

Щодо надання інформації

Інформацію про розбіжності між відомостями про КБВ, про відмову від встановлення (підтримання) ділових відносин рекомендуємо надавати разом із супровідним листом, який має містити дату та номер реєстрації, за підписом керівника або відповідального працівника СПФМ.

До листа/повідомлення можуть додаватись додаткові документи або інша наявна інформація. Такі повідомлення рекомендовано подавати до Держфінмоніторингу в паперовому вигляді поштою рекомендованим листом з повідомленням про вручення.

Щодо повідомлення про замороження/розмороження активів

Інформацію щодо замороження/розмороження активів, пов'язаних з тероризмом та його фінансуванням, розповсюдженням зброї масового знищення та його фінансуванням рекомендуємо СПФМ подавати до Держфінмоніторингу структуровано у табличному вигляді (згідно з додатком 3 у форматі xls, Microsoft Excel), з зазначенням наступної інформації, зокрема:

1. Відомості про СПФМ, який надає інформацію, зокрема:
  - найменування суб'єкта;
  - код за ЄДРПОУ;
2. Вид повідомлення (замороження чи розмороження активів)
3. Відомості про особу-клієнта з зазначенням:
  - статус (тип) учасника;
  - повна назва клієнта (Прізвище);
  - скорочене найменування (Ім'я);

- по батькові (за наявності);
  - дата народження (за наявності);
  - код за ЄДРПОУ (для фізичної особи - реєстраційний номер облікової картки платника податків);
  - унікальний номер запису в Єдиному державному демографічному реєстрі (за наявності);
  - код згідно з класифікацією організаційно-правових форм господарювання (за наявності);
  - ознака резидентності (резидент чи нерезидент).
4. Відомості про документ, що засвідчує фізичну особу, з зазначенням:
- вид документа, що засвідчує фізичну особу;
  - серія документа, що засвідчує фізичну особу;
  - номер документа, що засвідчує фізичну особу;
  - дата видачі документа;
  - повна назва органу, який видав документ.
5. Місцезнаходження або місце проживання/місце перебування особи-клієнта:
- код країни;
  - код області;
  - населений пункт;
  - вулиця;
  - будинок;
  - корпус (споруда);
  - офіс (квартира);
6. Результати замороження/розмороження активів з зазначенням:
- вид активу (грошові кошти; цінні папери, деривативи, корпоративні права, приватизаційні папери; банківські метали; фінансові та платіжні інструменти; дорогоцінні метали; дорогоцінне каміння; напівдорогоцінне каміння; страхові продукти; землі, земельні ділянки та права на них, у тому числі на земельні частки (паї) тощо; будівлі; послуги, роботи, права на використання; обладнання та машини; сировина; паливо; інше (СПФМ зазначає самостійно));
  - код валюти/ код банківського металу (у разі наявності);
  - сума активу (ів) у валюті (у разі наявності);
  - сума активу (ів) у гривневому еквіваленті (у разі наявності), по курсу НБУ на дату замороження/розмороження;
  - додаткова інформація (за наявності);
  - ім'я файлу – додатка (за наявності).

Архівувати інформацію та подавати супровідний лист не потрібно.

